

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **JUDr. V. B.**, bývajúceho v D., zastúpeného advokátskou kanceláriou K. – advokáti, s.r.o. so sídlom v B., IČO: X., proti odporcom **1/ Ing. T. N.**, bývajúcemu v K., zastúpenému JUDr. P. N., bývajúcemu v K., a **2/ A., a.s.**, so sídlom v B., IČO: X., **o zaplatenie 916,49 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Dunajská Streda pod sp. zn. 5 C 46/2006, o dovolaní navrhovateľa proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave z 20. augusta 2014 sp. zn. 23 Co 78/2014, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a**.

Odporcom 1/ a 2/ nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

V priebehu konania navrhovateľ navrhol, aby súd pripustil zmenu účastníka na strane navrhovateľa tak, aby namiesto neho v konaní vystupovalo občianske združenie P., IČO: X. (ďalej len „občianske združenie“). Ako dôvod navrhovanej zmeny uviedol postúpenie pohľadávky proti obom odporcom na občianske združenie; toto postúpenie preukazoval písomným oznámením postupcu o postúpení pohľadávky. Poukázal na rozhodnutie, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 119/2003, a v súlade s ním za podstatné považoval, že relevantné oznámenie postupcu dlžníkovi o postúpení pohľadávky bez ďalšieho zakladá aktívnu legitimáciu postupníka na vymáhanie postúpenej pohľadávky a súd z takéhoto oznámenia vychádza bez toho, aby ako prejudiciálnu otázku skúmal existenciu a platnosť zmluvy o postúpení.

Odporcovia 1/ a 2/ navrhli zamietnuť návrh na zmenu účastníka na strane navrhovateľa, lebo pohľadávka, ktorú navrhovateľ údajne postúpil, neexistuje, preto ju nebolo možné postúpiť. Navyše, pohľadávka, ktorú (údajne) navrhovateľ postúpil, je pohľadávka z práva na náhradu škody na zdraví; právo na bolestné je neprevoditeľné osobné právo.

Okresný súd Dunajská Streda uznesením z 18. novembra 2013 č.k. 5 C 46/2006-487 zamietol návrh na zmenu účastníka konania na strane navrhovateľa. Poukázal na ustanovenia § 92 ods. 2 a 3 O.s.p. a ustanovenia § 524 ods. 1 a 2, § 525 ods. 1 a 2 a § 526 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka a konštatoval, že pohľadávka navrhovateľa nebola dosiaľ súdom právoplatne prisúdená, preto nemohla prejsť na občianske združenie. Pripomenul tiež, že už v uznesení z 23. augusta 2012 č.k. 5 C 46/2006-394 dospel k záveru, že Zmluva o postúpení pohľadávky z 9. júla 2013 (ďalej len „Zmluva“), je neurčitá a „postúpená“ pohľadávka neexistuje.

Proti tomuto uzneseniu podal navrhovateľ odvolanie, v ktorom namietol, že napadnuté rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Podľa jeho názoru bol súd povinný vyhovieť predmetnému návrhu, lebo boli splnené všetky zákonné podmienky. V danom prípade nastala právna skutočnosť uvedená v § 92 ods. 2 O.s.p. (je ňou Zmluva). Právny poriadok nevyklučuje postúpenie pohľadávky aj v čase, keď je pohľadávka predmetom súdneho konania. Právo veriteľa postúpiť pohľadávku nie je ničím obmedzené (§ 525 ods. 2 Občianskeho zákonníka) a ustanovenie § 92 ods. 3 O.s.p. nepodmieňuje pripustenie zmeny účastníka charakterom pohľadávky alebo dlhu. Rozhodujúce je, či došlo k právne relevantnej skutočnosti predvídanej zákonom. Žiadal preto, aby odvolací súd zmenil napadnuté uznesenie tak, že navrhovanú zmenu pripustí.

Odporca 2/ vo vyjadrení k odvolaniu konštatoval, že navrhovateľ iba opakuje to, čo je obsahom samotného návrhu na zmenu účastníka. Navrhol uznesenie súdu prvého stupňa potvrdiť ako vecne správne.

Krajský súd v Trnave uznesením z 20. augusta 2014 sp. zn. 23 Co 78/2014 napadnuté uznesenie potvrdil ako vecne správne (§ 219 ods. 1 O.s.p.). V odôvodnení po citácii § 92 ods. 2 a 3 O.s.p. zdôraznil, že navrhovateľ sa v konaní domáha náhrady škody za ním (osobne) vytrpenú bolesť. V zmysle § 525 ods. 1 Občianskeho zákonníka ale postúpiť nemožno pohľadávku, ktorá zaniká najneskôr smrťou veriteľa alebo ktorej obsah

by sa zmenou veriteľa zmenil. Podľa § 579 ods. 2 Občianskeho zákonníka smrťou veriteľa právo zanikne, ak bolo plnenie obmedzené len na jeho osobu; zanikne aj právo na bolestné a na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia. Z citovaných ustanovení odvolací súd vyvodil, že postúpenie pohľadávky veriteľa na bolestné zákon (§ 525 ods. 1 Občianskeho zákonníka) výslovne zakazuje. Zmluva nemohla mať právne účinky zamýšľané jej účastníkmi, lebo je neplatná pre rozpor so zákonom (§ 39 Občianskeho zákonníka). Vzhľadom na to, že na základe Zmluvy nedošlo k postúpeniu pohľadávky, nenastala ani právna skutočnosť, s ktorou zákon spája prevod (prechod) práv, o ktorých sa koná. Súd prvého stupňa preto rozhodol vecne správne, pokiaľ návrh na zmenu účastníka na strane navrhovateľa nepripustil.

Proti tomuto uzneseniu podal navrhovateľ dovolanie. Uviedol, že v konaní mu bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.) a napadnuté uznesenie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Opätovne poukázal na judikát R 119/2003 a konštatoval, že odvolací súd v rozpore s ním prejudiciálne riešil otázku existencie a platnosti Zmluvy. Jeho rozhodnutie je nepredvídateľné a porušuje právnu istotu. Navyše, odvolací súd pri postupe podľa § 92 O.s.p. nebol funkčne príslušný riešiť niektoré otázky (aktívnu legitimácia navrhovateľa, právny základ a opodstatnenosť návrhu na začatie konania), k posúdeniu ktorých neprípustne pristúpil. Ich riešenie má byť totiž vyhradené až pre rozhodnutie vo veci samej.

Odporca 1/ pre účely dovolacieho konania uviedol, že napadnuté rozhodnutie je vecne správne a spočíva na správnom názore, že Zmluvu nemožno považovať za takú právnu skutočnosť, s ktorou by zákon spájal prevod alebo prechod práv a povinností, o ktorých sa koná. Navyše, „pohľadávka“ navrhovateľa už bola uspokojená občianskym združením.

Odporca 2/ vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že aplikácia judikátu R 119/2003 by bola v danom prípade nenáležitá, lebo v preskúmvanej veci nejde o skutkovo a právne obdobnú vec. Postúpená mala byť údajne pohľadávka osobnej povahy, avšak postúpenie takej pohľadávky zákon nepripúšťa. Navyše, občianske združenie mu už „postúpenú“ pohľadávku uspokojilo.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací [§ 10a ods. 1 O.s.p. (poznámka dovolacieho súdu: v ďalšom texte sa uvádza Občiansky súdny

poriadok v znení pred 1. januárom 2015)] po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený v súlade so zákonom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

1. Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania osobitné postavenie. Ide o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno – iba v prípadoch Občianskym súdnym poriadkom výslovne stanovených – napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré už nadobudlo právoplatnosť. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach túto osobitosť dovolania často vysvetľuje konštatovaním, že dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zachovania právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdov, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

2. Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednáwanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu. Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je prípustné dovolanie, sú vymenované v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. Uznesenie, ktoré v danom prípade napadol navrhovateľ, nemá znaky uznesenia uvedeného v týchto ustanoveniach. Prípustnosť dovolania navrhovateľa preto z § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. nevyplýva.

3. Dovolanie navrhovateľa by mohlo byť procesne prípustné, len ak v konaní, v ktorom bol vydaný napadnutý rozsudok, došlo k procesnej vade uvedenej v § 237 O.s.p. Povinnosť skúmať, či konanie nie je zaťažené niektorou z nich, vyplýva pre dovolací súd

z § 242 ods. 1 O.s.p. Dovolací súd sa z tohto dôvodu neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska § 238 O.s.p., ale skúmal, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998). Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je zistenie, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Dovolateľ procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietal a ich existencia nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

4. Navrhovateľ je presvedčený, že v danom prípade mu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie taký procesne nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú nesprávnosť v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv – viď napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým

vykonaným dôkazom, (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

4.1. Navrhovateľ zastáva názor, že možnosť konať mu bola súdmi odňatá tým, že napadnuté rozhodnutie je – ako tvrdí – nepredvídateľné, lebo spočíva na záveroch odlišných od záverov vyjadrených v rozhodnutí najvyššieho súdu publikovanom ako judikát R 119/2003.

Vo všeobecnosti platí, že súd sa pri prejednávaní a rozhodovaní určitej veci nemusí nevyhnutne stotožniť s judikátom najvyššieho súdu vydaným v skutkovo a právne podobnej veci, je však potrebné, aby svoj odlišný právny názor konfrontoval s judikátom a v odôvodnení rozhodnutia náležite vysvetlil, prečo sa s judikátom nestotožnil.

Judikát R 119/2003 (išlo o rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Obo 210/2001) sa síce týkal postúpenia pohľadávky a aplikácie § 526 ods. 2 Občianskeho zákonníka, išlo však o postúpenie pohľadávky v skutkovo a právne odlišnej veci (procesnej situácii). V označenej právnej veci došlo k postúpeniu pohľadávky pred podaním návrhu na začatie konania, pričom z rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4 Obo 210/2001 vyplýva, že úvahy súdov nižších stupňov sa netýkali ani prípustnosti návrhu na zmenu účastníka konania (§ 92 O.s.p.), ani procesných predpokladov pripustenia takého procesného návrhu vo väzbe na otázku, či po začatí konania (ne)nastala právna skutočnosť, s ktorou právne predpisy spájajú prevod alebo prechod práv alebo povinností.

V preskúmvanej veci bol ale – na rozdiel od toho – návrh na zmenu účastníka (navrhovateľa) podaný až v priebehu konania. Vzhľadom na skutkovú a právnu odlišnosť oboch vecí nebol dôvod, aby odvolací súd vysvetľoval, prečo pri rozhodovaní neprihliadol na predmetný judikát.

Napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nie je preto (v zmysle uvádzanom navrhovateľom) nepredvídateľné.

4.2. Podľa názoru dovolateľa k odňatiu jeho možnosti pred súdom konať došlo tiež tým, že odvolací súd pri postupe podľa § 92 O.s.p. neprípustne a bez danosti jeho funkčnej príslušnosti posudzoval aj také skutkové a právne otázky, riešenie ktorých je vyhradené rozhodovaniu vo veci samej.

Najvyšší súd konštatuje, že v uznesení, ktoré je napadnuté dovolaním, sa aktívna legitímácia navrhovateľa výslovne nespomína a z ničoho nevyplýva, že by sa úvahy odvolacieho súdu a dôvody jeho rozhodnutia týkali priamo otázky danosti základu či opodstatnenosti nároku, ktorý bol uplatnený návrhom na začatie konania.

Predmetnú námietku navrhovateľa preto najvyšší súd považuje za nedôvodnú.

5. Navrhovateľ zastáva názor, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnych právnych záveroch (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantný dovolací dôvod v tom zmysle, že ho možno uplatniť v procesne prípustnom dovolaní, samo nesprávne právne posúdenie veci ale prípustnosť dovolania nezakladá (viď tiež R 54/2012 a viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). Nejde totiž o vadu konania uvedenú v § 237 O.s.p., ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by bol uvedený v § 239 O.s.p. ako zakladajúci prípustnosť dovolania.

Prípustnosť dovolania navrhovateľa preto (prípadná) nesprávnosť právneho posúdenia veci nezakladá. Pokiaľ by dovolací súd posudzoval opodstatnenosť dovolacích dôvodov uvedených v § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p., ktoré boli dovolateľom uplatnené v procesne neprípustnom dovolaní, porušil by zákon a zasiahol do práva na spravodlivú súdnu ochranu účastníka na opačnej procesnej strane (viď tiež II. ÚS 172/03). Najvyšší súd preto v danom dovolacom konaní nepristúpil k posúdeniu (resp. podaniu svojich právnych záverov v otázke), či je súd pri aplikácii § 92 ods. 2 a 3 O.s.p. oprávnený hodnotiť, či sú inak naplnené predpoklady pre takéto právne nástupníctvo z pohľadu hmotnoprávnej úpravy, resp. či podľa hmotného práva skutočne k prechodu alebo prevodu práv a povinností došlo.

6. Vzhľadom na to, že prípustnosť dovolania navrhovateľa nevyplýva z § 239 O.s.p., nepreukázala sa opodstatnenosť jeho argumentácie o dôvode zakladajúcom prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. a v dovolacom konaní nevyšli najavo ani iné vady vymenované v § 237 O.s.p., odmietol najvyšší súd dovolanie navrhovateľa ako procesne neprípustné (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

7. V dovolacom konaní úspešným odporcom 1/ a 2/ vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti navrhovateľovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd im nepriznal náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodali návrh na jej priznanie (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 10. septembra 2015

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková